

Spreeken over verdriet (poging tot kolom 13, de kortste tot nu toe)

Het is goed om bij verdriet, daarover te spreken. Spreken is misschien wel de beste manier om verdriet te verwerken. Juist daarom is het belangrijk dat nabestaanden samen komen bij het afscheid van een dierbare. Om samen te spreken, herinneringen op te halen, elkaars verhalen aan te vullen, elkaar te troosten, te lachen en te huilen. Het getuigt van een verstoorde relatie met de overledene en wellicht zelfs met de mensheid als zodanig, wanneer de familie nadrukkelijk te kennen geeft dat:

[1] ze niet geeft om rituelen, [2] wat hen betreft het lichaam van de overledene niet hoeft te worden gerepatriëerd, [3] ze al helemaal geen behoefte heeft aan het bijwonen van een begrafenis [in een ver land] - temidden van vreemden, allemaal verstrikt in hun eigen leed, waaraan zij part noch deel heeft gehad en [4] ze liever zelf, onder elkaar, op eigen voorwaarden, stilstaat bij de dood van de overledene.

Toch is dat wat heel Nederland onlangs in de krant kon lezen, geschreven door Karin Spaink, bekend columniste en zus van de bekende clavecimbelbouwer en musicus Martin Spaink die in het buitenland overleed. Het was geen fictie, maar de persoonlijke verwerking van haar verdriet bij het daadwerkelijk overlijden van haar broer. Het was al de tweede kolom die zij over diens overlijden schreef. Er volgde deze week een derde kolom waarin ze haar eerdere kolommen probeert te rechtvaardigen tegenover mensen die haar vertelden dat dergelijke zaken niet in de krant thuishoren.

Hoewel rituelen belangrijk zijn, is het wellicht begrijpelijk dat mensen daar heel verschillend over kunnen denken. Daarnaast zijn er natuurlijk vele factoren die bepalend kunnen zijn bij de keuze van de plaats waar afscheid wordt genomen van de overledene. Maar de laatste twee punten komen er op neer dat de familie niets te maken wil hebben met vrienden en dierbaren van de overledene. Ze wil niet spreken met hen, ze wil alleen, onder elkaar, stilstaan bij zijn dood. Daarmee wil ze in feite niet accepteren wie de overledene was. Tegelijkertijd wordt deze onwil, inclusief alle bijbehorend onbegrip, wel uitvoerig in de krant gecommuniceerd met anonieme mensen die noch de familie noch de overledene hebben gekend.

Het is moeilijk om de drie kolommen anders te zien dan als een psychologische kronkel van de schrijfster, die haar lezerspubliek misbruikt als therapeutisch klankbord. Daarbij moet worden aangetekend dat dit klankbord oneindig veel

beroerder is dan een echte therapeut. Een echte psycholoog zal haar immers niet alleen ondersteunen, maar ook proberen te sturen. Het is waar, dat deden de mensen die haar op de vingers tikten ook. Maar deze zullen de therapie niet voortzetten, laat staan afronden. Uiteindelijk zullen ze haar in haar gelijk laten zwelgen, juist omdat zij noch de familie noch de overledene hebben gekend.